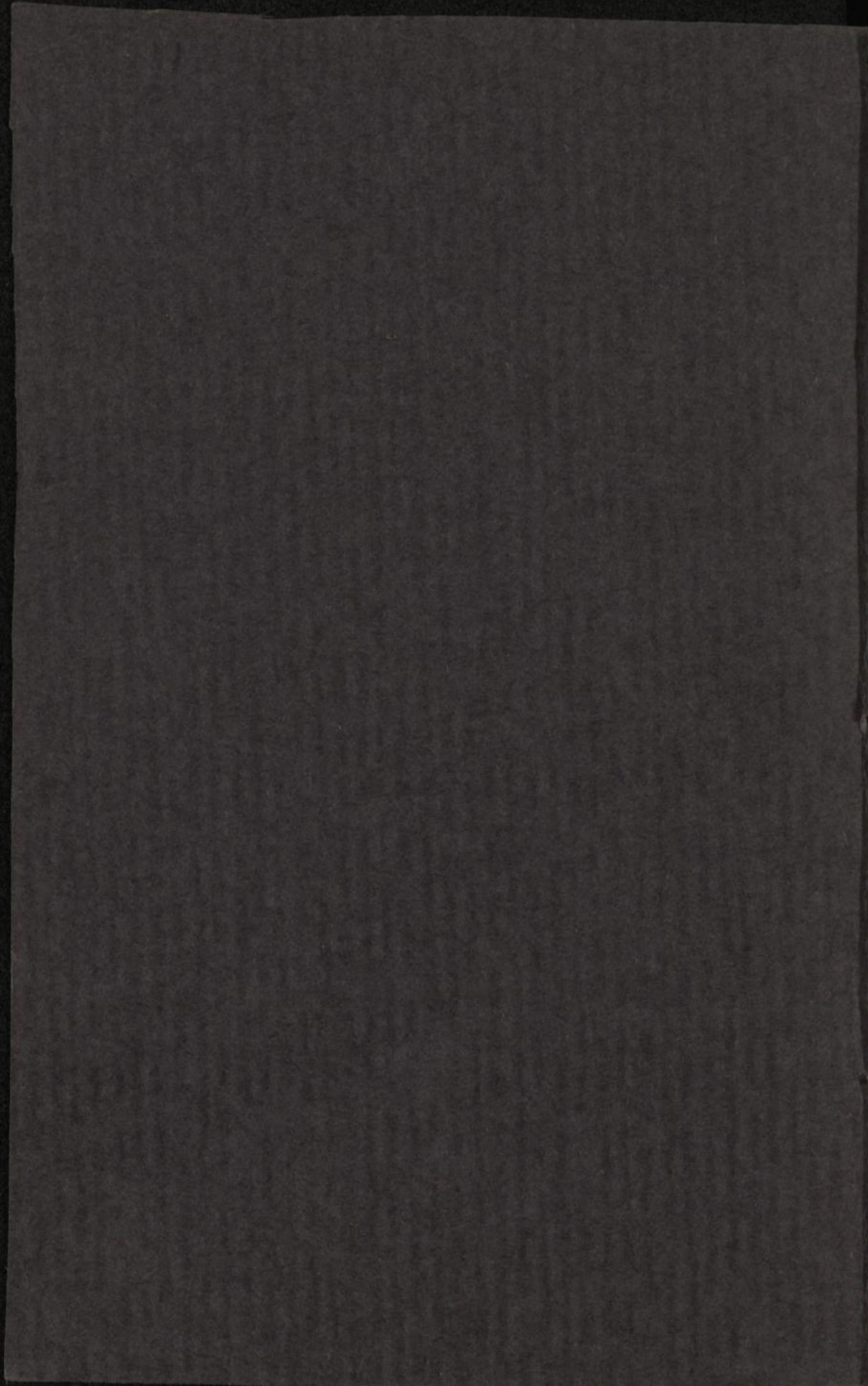

418°

3338

3338

Jank a Hanka.

Po ludowej basničcy

pěsniŕ

Jan Wehla.

(Z Časopisa Maćicy Serbskeje.)

Jakub Wjacstank
Horwacski:

Budyšin 1880.

Z nakładom Maćicy Serbskeje.

Jank a Hanka

Pr. Jank a Hanka

Pr. Jank

Pr. Jank

Pr. Jank a Hanka

Pr. Jank a Hanka

Pr. Jank a Hanka

Chcu wam pěknu bajku bać:
był je nan a była mać;
to je časow njemało,
lětow snano sto a sto.

W khěžcy křiwej, lěpjenej
kubłaštej dvě dzěsći sej,
Jank a Hanka běštej to,
wulke jeju wjeselo.

W kromu hole bydlachu,
žiwjachu tam khudobu,
z čornym khlěbom spokojni,
z hejdušku a hribami.

Suchoh' khlěba wjeselej
dzěsći lubje kčěještej
skačo, hrajo na přemo,
z ptačatami spěwkajo.

Hwizdane na swačinku
ptački wšě jej znajachu,
mumlo krjenčku při wokni
sćeleštej jim drjebjenčki.

Wot najlěpšoh' dórćika
srjódka bě jim skićena,
z ručkow jimaj dypachu
poslenju tu drjebjenčku.

Žinki, ćinki, klinčenje,
slónčko so tak směwkaše —
a hdyž wječor zasměrknu,
hajcu jimaj spěwachu.

*

Jun' bě maľko narostło,
 hłód so synu za blidko.
 Jank a Hanka blědnještej,
 suchoh' kusa stradanej.

Nan duž džeše k maćeri:
 „Dyrbjaľoj tu zemrjeći,
 Čehnjetej njech radšišo
 w swěće khlěba prosyjo.“

Hanka hórko zawrěšća,
 Janušć rjekny: Njepłač dha,
 ničo namaj njebudže,
 za ručku ja wjedu će.

Božmje nanko, maćeřka!
 Božmje lube ptačata!
 Smój-li w prječkach narostľoj,
 zas drje wšěch was widźimoj!

Smychotajo při sebi
 tupotaštej na prječki.
 Jank so přeni změrowa:
 smyški pojimń sotřička!

Njech wšak puće wulke su,
 k jědźi tola powjedu,
 swět je pječa wulki kraj,
 khlěba směje dosć za naj.

Budže poľne brěmjěško,
 poběhnjemoj skakajo,
 ponjesemoj z wjeselom
 maćeřcy a nankej dom.

Přetupaštej doľhi haj,
 statok běše před nimaj,
 prošeštej wo skibušku —
 „wobradź Bóh“ tam prajachu.

Hanka spłaknu, Janušć pak
rjekny: „Ničo wo to wšak,
šedši tamle do keřkow
pytajmoj sej jahodow!“

Cyrkaše tam lěsny cwjerč:
„Bjez khlěba je hłód a smjeré,
jahodka drje zesłodži,
ale dołho njesyći.“

Jahodkow sej šćipajo
nurještej do lěsa so —
šěra ćmička wobja jej,
pućik běštej zhubiěj.

Hanka skradžu zasmycha —
płakać poča bjez hłosa:
„W nocy w dźiwjej husćini
přińdu na naj bobaki.“

Jank drje samy struchły by,
hłós pak zběhnu khroblivy:
Wšako hwěžki swěća tam,
wobaraju bobakam.

Doprajił bě lědoma,
swěčku pytny nazdala:
Hanka hladaj, štoha to?
njewidžiš to swětlesko?

„Luby Janko, widžu drje,
ale wostaj ležo mje —
z hłodom dale njemóžu,
mje žno smjerće přimaju.“

Radšo doma zawutlić
a ni cuzbu přebłudzić;
nanko, nanko, maćeřka!
swět je bjez waj ćěsnica.“

Wón ju wobja pod pažu,
 wjedžeše ju pomału —
 hdžež so swěčka miškrješe,
 styskny ju tam dowjedže.

Khěža bě tu někajka
 mjez štomami wosrjedža.
 Hanku zložiwši pod štom
 Jank sej wobhlada tón dom.

Běly měsačk wustupi,
 na tu khěžku zaswěći,
 natwarjenu wot całtow,
 třecha běše z poprjancow.

Žadyn hawak njeběše
 přiwjazany před durje,
 njepikny so ničinko
 wo jstwje kukla miny so.

Sotru bratřik pozběže,
 k nizkej třěše dowjedže:
 Jejderkolej, Hanička,
 tu je namaj wobrada.

Łup — wot khěžki łupaštej —
 a to słodži jejkolej!
 Całtu, poprjanc na přemo
 pupoleštej papajo.

Wrěskajo so zaškrěknu:
 „Štó mi łupa wo khěžku?
 z duri won so bjezwoče
 wjele dźiwne tykaše.

Nós kaž habla jědlowa,
 Woči połnej miškrjenja,
 hłowa šešeř promjojty
 ryč kaž kótlík dybawy,

„Hy hy wo poł nocy tu
što mi łupa wo khěžku? —“
džěsći wulko stróženej
z jenym hłosom wołaštej:

Zabludženej w husćinje
žadamoj po hospodže,
na smjeré hłodu stradanej
smój tu próška pojedłej.

Prosymoј ée wulcyšnje,
pušć dha naju do khěže,
woklep do kućika daj —
dosć je lěhwa to za naj!

Wotewrićy durička
skhropi starča podziwna:
„Pójtaj, lubaj hołbikaj,
jědź a łóžko mam za waj!“ —

Z dobrej škličku syćenej
přemućenej so lehnuštej —
sony jimaj hrajachu
wo maćericy, wo nanku.

Hu! ta koča starucha
to bě Wjera, Wjerbaba;
hrozna bě z tej Wjeru wěc,
nalěpiła bě sej pęc.

Małke k sebi wabiwši
kulojte je wukormi
a w tej pjecy pječeše
sebi je na khłóšćenje.

Džěsći spaštej za morwo, —
starča wošćericy so
znosy jeju do khlěwa,
durje twjerdže zatyka.

Zajtra jimaj nošeše
dobře kusy wšelake:
Běły wusmuž, kulšicu
z brunej butru polatu —

Kisłe hriby z krušwami,
kózłata a khaponki:
„Jěztej, jěztej, hunčeći,
zo tu wotučnitej mi.“

Džěsí mutnej płačiwej
małke dórtki bjerještej:
štó by mohł to domoj dać,
tam staj hłódnaj nan a mać.

Doma dernu bjez khlěba,
tu je wšědna kermuška,
ale luby pomhaj wšak!
kajki kónc to budže pak?

Ptački wonka éinkachu:
Nježiwtej tak zrudobu!
Wjera ta waj njespječe,
ničo wamaj njebudže.

Wšakoli stej dawatej
drjebjenčki nam pěknuškej!
Tu z tej klódy wupomha
wamaj džakna ptačina!

Stara Wjera rampawa
z wulkim nožom přičampa,
z brjenkom kłapaše wo khlěw,
na hubomaj khłóšći směw.

„Janko, tykń tón porsćik won,
sy drje kuluch přez bubon,
sy-li dosć mi kormjeny,
přińdžeš džensa do pjecy.“

Hanka mudrolenka bě,
šepny Jankej: će-ha-će!
slepmej Wjeru naslepu,
tykń ji kóstku kózlacu.

Kepa pytnje wampora,
kak ju hudle hudluja —
nóz tón dzěci rězaty
čaka njech šće dołhe dny.

Jankej pjerchny přez hłowu:
lestny ptačko, haj to ehcu.
Kóstku ze šklě wubra sej,
tyknu z dzěrki khlěwowej.

Wjera za njej hrabnuši
z nožom rězny na překi,
zasantori zlobita:
helsko dołha kormjenca.

Hdže ta žratwa wostanje?
prosko je šće suchuške —
snadž wot słódkoh' kormjenja
je ta rancka tučniša.

„Hanka tykń tón porsćik won,
sy drje kulušk přez bubon,
sy-li dosć mi kormjena,
pře wšo budžeš pjekanca.“

Mudrolenka khwatajcy
tež ji kóstku wutykny —
Wjera za njej hrabnuši
z nožom rězny na překi.

Phi phi rancka suchuška,
khubno sy so kormiła.
Jerom! šija łuska mi
po dzěćacej pječeni.

Tydzeń zaso nošeše
 jědže jimaj słódníše
 a po słódkim tydžeńku
 z nožom z nowa přicahnu.

„Janko, wutykń porsćik mi,
 nětko budžeš tučniši!“ —
 A tu kóstku kózlacu
 wón ji zaso wutyknu.

„Na djasa, bowskobano,
 sucho, suško, suchuško!
 Hanka, ty daj porsćik mi,
 tón je wěšće tučniši.“

Kóstka z džěrki fukny fuk —
 to zas njebě žadyn tuk —
 nóż po kosći smykaše —
 tučna włoha njeprědže. —

Morkotata huntora
 lampotaše wot khlěwa:
 „Džěćaceje pjećenje
 chce so mi, hač w krku drje.“

Jank a Hanka skhroblenej
 za njej k lubu činještej, —
 skačicy a harujo
 zhubištej to kosćatko.

Awy-jawy, njezbože!
 podarmo wšo pytanje.
 Tydzeń so zas pominu —
 nětko pónđe wo waju!

„Janko, won z tym porsćikom!“
 Hanka radzić njewě jom' —
 chcywši abo nječcywši
 won jón dyrbi tyknyći.

Wjera na njón pomasnu:
 „hy, tu šwarnu kołbasku!
 nóž tu rěznyé njetrjeba —
 ty sy tučna kormjenka.“

„Hanka, daj tež porsćik ty!“
 Płačo ta jón wutykny,
 Wjera na njón pomasa,
 z khłóšćej hubu zamlaska.

„Wočakńtej šće khwilušku,
 pěk sej prjedy wupyrju!
 Pišćo wrěšćo nětko dha
 čuještej, zo smjeré jej ma.

W khlěwje horka pod trěchu
 džěra běše přez scěnu —
 ptačk tam přileći kaž kłok
 zaspěwajcy takle skok:

Stajtej płač a wrěšćenje!
 ničo wamaj njebudže,
 padajcy ji z łopaty
 nihdy njeńdźtej do pjecy.

Nabłazniwši Wjerbabu
 zliščtej ju na łopatu,
 a hdyž je so synyła,
 suńtej ju do wohenja! —

Běły ptačik wuleći,
 Wjera durje wotewri,
 hrabny džěsći khwatajo
 před pěk z nimaj stupi so.

„Janko, na tu łopatku
 syń so pěknje pomału!“
 A wón čepjo kepsajo
 z njeje k zemi kiny so.

„Kliboraty přeměnko!
Hanka, syń ty přenja so!“
Překlepanka mudrínka
Wjeru prosyć započa:

„Rjana knjeni Wjerbaba,
najrjeńšo budź prošena,
pokaž mi to synjenje,
mudra wšo wěš najlěpje.“

Wjerbabu to liščeńko
łoskotaše njemało,
syny so na łopatu
před pěk runu zloženu.

Hrabnyštej za toporo
huj tej džěsći suwajo. —
Wujo, škrěčo Wjerbaba
do pjecy by storčena.

Durička te pjecowe
běchu tołste železne —
šwap je Hanka zašwapi,
z hrjebłom Janušć přitwjerdzi.

Ale, ale nětkolej
pod paž wzmimój tupki sej —
durje džerža ze zankom,
fukmój won so z wuhledžom.

Běly ptačik přileća
jasne hrónčko wuspěwa:
ni na prawy, lěwy bok,
runu smuhu domoj skok!

Šćěć a špihel hrabtaj sej,
trjeba wamaj budžetej.
Janko lećo hrab ty šćěć,
Hanka dyrbi špihel měć! — —

Njedaj nichtó! nóžkujo
 dźeržeštaj za ručki so,
 přez te khójny, jědele,
 hač so smuha čehnješe. — —

Wjerbaba so pražeše —
 to bě helske smjerdženje.
 Dale w lěsu běše tam
 stary kuzlař Činkičam.

Wuj wón běše Wjeriny —
 tón te smjerdy začuchny.
 „Kyry kraki smorano!
 čorna kóčka, što je to?“

Čorna kóčka zamjawči:
 „Četku su éi smudźili.
 Jank a Hanka čeknjenej
 z lěsa domoj čelčkatej.“

Złobny njemdrich zakřipi:
 „Jědowatej krodawi —
 Ja tón trašny Činkičam
 na časće jej roztorham!“

Wichorej wón poruno
 huj za nimaj pušći so; —
 jeju tupki drobnuške
 wumuči to čěrjenje.

Sprócnny Jank tu widži sam,
 Zo je trašny Činkičam.
 „O ty Milomarćinje,
 to so z namaj stało je!“

Hanka křičo zawrěšća,
 a so wali bjez dycha.
 Trašnik z wětrom bliži so,
 z pazorami machajo.

Někotre šće kročele,
a wón jeju dosahnje. —
Huš tón běly ptačk je tu,
woła w wótrym škrěčenju:

„Šmórń tu šćětku, Januško,
zady so éisń daloko!“
Šćětko zleći do zady,
lěs by hnydy éernjowy.

Trašnik rujo sakrujo
tu přez éernje drěje so;
te joh' drěja, drapaja
jako kwaki z worcela.

Jank a Hanka na zasy
éeritej kaž kóhlicy —
smuhu stej žno daloku —
Jank so wali na zemju.

„Hanka, zo mnu nimo je,
smjeré mam w boku-kałanje!“
Holčo wrěšćo dyrkota,
zazběhuje bratřika.

Strach a běda, čepjel sam!
z éerni won je Činkičam,
pas ma koło žiwota,
tón mu dychej zadžěwa.

Ric! jón hnydy wotpinje,
hrab! jón hrabnje do horšće,
smorčo hanja krwawjaty
nastajši te pazory.

Někotre šće kročele
a wón jeju dosahnje.
Huš tón běly ptačk je tu,
woła w wótrym škrěčenju:

Šwikn tón špihel, Hanička,
 čisn jón před toh' zľobjenca!
 Špihel zleči čisnjeny
 a by jězor lodowy.

Na nim njemdry Činkičam
 smykaše so sem a tam;
 motajcy a sakrujo
 na dvě počy rózdrje so.

Kuzlař koľo žiwota
 běše pas měľ ze zľota —
 puknjeny tón wotleči,
 k džěsćomaj hač pod nohi.

Wonej z blědoh' stroženja
 přińdžeštej zas do dycha;
 na kónc bě to mućenje,
 rženje stawy pušćeše.

Janušķ zběhny sej tón pas,
 wobhlada jón doľhi čas —
 haj tón wjele krasny bě
 přez debjenki přeze wšě.

Drohi bě wón wósom wsow,
 kruw a koni wjele stow —
 nihdže žani zemjenjo
 njejsu měli tajkeho. —

„Hanka, to bdže za krala —
 kórcny měch tón hriwnow da —
 a ty potom nakuć sej,
 na čož woči stejitej!“

Nank a matka móžetaj
 tykancy pjec wjeselaj —
 njedzele a swjate dny
 běte košle změjemy. —

A hdyž hłódne džěci su,
damy cyłu pokrutu —
a za lube ptačata
całta budže drjebjena! —

Syła ptačkow přileći:
„Čijom wijom fihifi,
k nankej dom a maćeřcy
prjedy waju čehnjemy.“ — —

Mać jej wza na wutrobu,
nanej sylvy běžachu
a za wulke pjenjezy
dom a dwór by kupjeny.

Khudžinki a ptačata
měchu rane wjesela —
Jank a Hanka pěknuškej
přibywaštej nadobnej.

